

Tal i com diu *l'article 7 de la Declaració dels drets dels infants*, el joc és un dels seus drets i ara que s'acosta Nadal i que a la tv o les botigues ens volen vendre mil jocs i joguines i a vegades ens pregunten què els podeu comprar, per això ens ha semblat interessant explicar-vos com és el joc a cada edat i així veureu el que realment necessiten.

Hem extret la informació més rellevant de:

https://ioc.xtec.cat/materials/FP/Recursos/fp_edu_m04_/web/fp_edu_m04_htmlindex/media/fp_edu_m04_u1_pdfindex.pdf però si en voleu més, clicant a l'enllaç la podreu ampliar.

Esperem que us sigui útil i per a qualsevol dubte, com sempre, no dubteu en preguntar-nos.

El joc és un dels mitjans més adients per aprendre, una activitat molt seriosa amb la qual l'infant aprèn de forma natural.

- L'infant juga aquí i ara: ***El joc pel joc***
- El joc permet explorar, pensar, moure's, etc.

Els infants juguen per aprendre com funciona el món i les altres persones (infants, pares o altres adults) que també formen part del seu món.

Dels 3 als 9 mesos, el joc de l'infant consisteix a **explorar el seu propi cos i el de la mare.**

De 6 a 9 mesos. Durant els 18 primers mesos l'infant es relaciona amb el món a través dels sentits i actuant sobre ell. Només existeix l'aquí i l'ara. Només actua. El seu primer joc és aconseguir repetir moviments involuntaris del seu cos (posar-se la mà a la boca). El següent joc serà reproduir reaccions en els objectes de fora (moure un sonall) fins a conservar aquest moviment. Després relacionarà els moviments dels diferents sentits.

De 6 a 9 mesos juga amb els seus peus, és capaç de **girar lateralment, reptar, seguir la trajectòria d'un objecte i agafar-lo si està dintre del seu camp visual**. Plora davant dels desconeguts, mentre que les persones que li són familiars li proporcionen prou seguretat i tranquil·litat per jugar i explorar. A mesura que es podrà aguantar assegut al terra serà capaç d'**agafar dos objectes a la vegada i fer-los xocar o passar-se un objecte d'una mà a l'altra**.

Durant el primer any de vida... .. el més important és la interacció que l'infant estableix amb l'adult: **els jocs de falda i els de contacte són molt apropiats**; les joguines poden ajudar a ser un element més d'aquesta interacció, però per elles mateixes perden interès.

De 9 a 12 mesos. De 9 a 12 mesos l'infant comença a **buscar objectes que estan amagats**. Quan un objecte li cau i desapareix del seu camp visual, serà **capaç d'intuir on ha pogut anar a parar**.

Un dels seus entreteniments serà **tirar objectes, fer-los rodar, observar la seva trajectòria, el soroll que fan**. A mesura que progressa la seva capacitat per desplaçar-se dret s'amplien les possibilitats d'exploració del seu entorn. Amb els **desplaçaments** s'inicia un període de perills, caldrà proporcionar-li espais segurs i rics en estímuls perquè guanyi confiança en les noves capacitats. Reconeix els objectes, sap com funcionen i que tenen una existència pròpia, sobretot els habituals del seu entorn, però buscarà l'adult per tal que li confirmi o no les seves suposicions sobre quin és el lloc on es desca cada cosa (el xumet a l'lit, la tovallola al bany...).

Dels 9 als 12 mesos, l'infant juga a explorar l'espai i els objectes, **busca agafar-los, els colpeja, els llença...**

De 12 a 18 mesos. De 12 a 18 mesos continua progressant en el coneixement del funcionament dels objectes (amb la cullera menja i dóna de menjar, amb el carretó transporta terra, objectes...), però el seu principal interès se centrarà a **comprendre les diferents parts de què es componen les joguines : trencar per explorar, desmuntar, desvestir les nines, serà el seu nou entreteniment. També serà important l'exploració amb el seu propi cos (amagar-se o posar-se dintre de..., gronxar-se).**

Dels 12 als 18 mesos, l'infant intenta utilitzar els objectes segons les seves propietats i funcions més evidents.

De 18 a 24 mesos. De 18 a 24 mesos **combina dues o més joguines en un tema simple. Fa composicions amb els blocs de construcció per després destruir i tornar a construir (cases, ponts...). Reprodueix amb les seves joguines (la caseta, el cotxe, les nines...) el coneixement que té de les activitats de la vida quotidiana (a casa, a l'escola).**

Piaget li diu joc funcional o joc d'exercici. Aquesta forma de joc, pròpia d'infants menors de 2 anys, no constitueix plenament un joc, sinó l'activitat que desenvolupen espontàniament en repetir algunes accions que han realitzat inicialment per casualitat. S'anomena joc funcional perquè és una manifestació de funcions amb un valor biològic i psicomotor. Acompanyen el control que progressivament **va adquirint del seu cos (agafar, llepar, colpejar...), són jocs o activitats que permeten que l'infant exerciti les seves noves possibilitats sensorials i motrius(balbucejant, provoca un so determinat, tendeix a repetir-lo i a adaptar-s'hi. És a dir, repeteix la mateixa acció pel plaer que li produeix i això li permet consolidar-la, perfeccionar-la.**

Els jocs de balanceig, d'agafar i amollar objectes, d'aparèixer i desaparèixer davant l'adult, també es descobreix al mirall.

De 2 a 4 anys. Al llarg dels dos primers anys de vida el joc és fonamentalment individual i d'exploració. Si juga en companyia, normalment és amb l'adult. Les interaccions amb els iguals generalment acostumen a ser conflictives: baralles, protestes, empentes per prendre's joguines... Però entre els 2 i els 4 anys es produiran canvis d'especial rellevància en els diferents tipus de jocs:

- Ara l'interès de l'infant se centra en els jocs que impliquin **saltar, córrer, enfilat-se, gronxar-se, etc.**
- Respecte a la motricitat fina, guanyen precisió, la qual cosa es reflecteixen **els jocs d'enfilat, fer encaixos i construccions.**
- En els jocs d'imitació i reproducció d'escenes de la **vida quotidiana** també es busca la màxima precisió i fidelitat al model. També els agrada explorar situacions noves, **manipular materials diferents utilitzant la seva creativitat (amb la terra fa un pastís, amb pedres, carreteres...).**
- En l'aspecte social, a partir dels 2 anys l'infant comença realment a interessar-se pel que fan els altres nens i nenes. El joc és encara individual. Malgrat que juguin a un mateix joc un grup de dos o tres infants, no s'ajusten les conductes dels uns amb les dels altres. Apareix la figura dels observadors. És freqüent que hi hagi algun infant observant com els altres juguen. Al final dels 4 anys s'inicia el joc en grup on hi ha acord de punts de vista i intercanvi entre els jugadors. Primer entre dos, després entre tres i progressivament es va ampliant el grup. Comença a aparèixer la figura del company o companya preferit, però normalment obeeix més a les relacions d'amistat dels respectius pares i mares que a les preferències dels infants.

Dels 2 als 4 anys, l'infant adquireix la capacitat de representació que li permetrà sortir de l'aquí i l'ara.

Piaget diu que el joc simbòlic està considerat com l'autèntic joc. És el joc propi dels infants a partir dels 2 anys, moment en què apareix la capacitat de representació que li permetrà sortir de l'aquí i l'ara.

En el joc simbòlic o de ficció, l'infant, **representa accions reals o imaginàries: es transforma en un personatge, fa com si... Pot utilitzar joguines (nines, cotxes, etc.) o qualsevol objecte, utilitzant-lo com si fos...** transforma els objectes representant-ne d'altres que no estan presents.

Fer com si... Jugar a fer com si... permetrà a l'infant conèixer i integrar-se en el seu entorn social. També jugar amb les seves preocupacions, expressar-les i buscar solucions.

En el joc simbòlic l'escombra es transforma en cavall, la capsa de sabates és un bressol... Fins i tot el mateix infant passa a ser un altre. L'infant pot donar de menjar a la nina o menjar ell mateix sense tenir ni menjar ni estris, només fent el gest... Juntament amb el joc simbòlic es troba el llenguatge i el dibuix, que marcaran l'inici de la capacitat de representació

El que és important és el joc, una bona joguina serà aquella que estimuli la imaginació per desencadenar el joc i enriquir l'escenari del joc, afavorint la interacció, assegurant la comunicació i perfeccionant l'activitat lúdica.

El que és important d'aquest tipus de joc és el que els objectes i les accions representen.

L'infant pot desenvolupar accions sense necessitat de tenir material al seu abast, només ha de reproduir el gest. En aquest primer moment, el joc simbòlic estarà relacionat amb el medi familiar i social immediat, són els jocs de pares i mares, metges i infermeres, venedors i compradors...

Segons Wallon, és lliure, espontani, no condicionat per reforços o imposicions externes: l'infant no s'ha de sentir obligat a jugar.

El joc és ficció, simulació: és el desenvolupament d'una situació inexistente i mancada de transcendència. És "fer com si...", fer possible un món de fantasia on els desitjos es poden fer realitat gràcies a la simulació i la fantasia. Amb el joc, l'infant, transforma el món exterior adaptant-lo a les seves necessitats.

El joc i la joguina en el model lúdic

Jugar és una necessitat per a l'infant, el joc contribueix al seu equilibri psíquic en la mesura que li permet canalitzar les seves emocions, i així reduir-les i poder-les controlar. L'ajuda a apropar-se i poder establir vincles afectius amb els altres; a demostrar el seu poder i autonomia, la qual cosa li permetrà superar conflictes afectius.

- El joc li permet elaborar l'ansietat interna i externa: l'infant expressa els seus sentiments, conflictes, pors, desitjos, fantasies, sense que hi hagi sentiment de culpa i alliberant la tensió, a través de la representació simbòlica.

- Elabora experiències traumàtiques (havent estat castigat juga a castigar; davant l'angoixa que li suposa haver estat separat de la mare juga a aparèixer i desaparèixer).

- Expressa i satisfà impulsos agressius (jocs de construir i destruir, imitar animals salvatges). És important que l'infant pugui expressar tots aquests sentiments, ja que quan surten a la superfície, l'adult pot ajudar-lo a elaborarlos de manera positiva.

- El joc li permet aprendre a controlar les seves pors i a resoldre conflictes: en jugar, l'infant, desplaça a l'exterior les seves pors i les domina mitjançant l'acció (jugar a bruixes, jugar a espantar l'altre, els jocs a les fosques).

- A través del joc descobrirà la vida social dels adults i les regles per les quals es regeixen aquestes relacions: en el joc, cada rol consisteix a complir les obligacions i exercir els drets que imposa.

- El joc li permet identificar-se amb el model adult: imitar el món de l'adult l'ajuda a comprendre'l.

- El joc fomenta la interacció i la cooperació amb els seus iguals: l'infant passa del joc egocèntric i solitari dels tres anys a la col·laboració amb els altres pròpia dels sis anys.

- El joc és relació i també comunicació: el joc crea l'escenari de relació a través del qual sorgirà la necessitat i l'hàbit de comunicació.

- El joc promou la superació de l'egocentrisme: compartint amb els altres, respectant el torn de joc anirà comprenent el punt de vista dels altres.

- El joc és també l'àmbit que permet el desenvolupament moral, ja que suposa l'assimilació de normes de conducta: quan l'infant representa un rol, hi ha un model de conducta implícit al darrere, amb el qual l'infant compara i verifica la seva conducta.

- El joc fomenta el desenvolupament de la consciència personal i de la sociabilitat: Amb el joc es crea un context relacional molt ampli que afavoreix el coneixement d'un mateix i dels altres. A més, li permetrà establir vincles, que s'iniciï el sentiment de pertànyer a un grup i que vagin sorgint les primeres amistats.

- El joc, com a instrument de socialització, va evolucionant:

La joguina no és imprescindible per jugar, només és un recurs capaç d'enriquir i estimular el joc.

Les joguines acompanyen i contribueixen el desenvolupament dels infants, per tant, aquestes han d'anar canviant a mesura que l'infant creix i canvien les seves necessitats, interessos i capacitats.

Sigui quina sigui la joguina, l'important és que no sigui massa sofisticada ni que ho faci tot sola, de manera que l'infant només en sigui un simple observador. Cal que les joguines deixin un marge important d'acció, descobriment i experimentació a l'infant.

Quins tipus de joguines podem trobar ?

-Joguines comercialitzades

-Les joguines construïdes de manera artesana o industrial amb la finalitat que els infants hi juguin.

-Objectes de la vida quotidiana

-Objectes elaborats per a un altre ús però amb els quals els infants juguen: vestits, ampolles, pintes, escombra...

-Objectes de la natura Sorra, terra, aigua, pedres, fulles...

- Materials no estructurats
- Objectes seleccionats com a material lúdic, que permeten moltes possibilitats de joc: retalls de roba, cordes, material de rebuig...
- Creacions dels infants
- Tot allò construït pels mateixos infants: des d'una capsa de cartró que fa de llit per a la nina, fins a llaunes que fan de vaixells, disfresses, invents...

L'adult ha de recordar que els infants passen per etapes destructives en els seus jocs. Això l'ajudarà a comprendre els comportaments infantils, però no a permetre'ls. La sensibilitat educativa no significa permetre que l'infant faci el que vulgui. Significa facilitar a l'infant el que sigui més adequat segons les seves necessitats i el seu desenvolupament, encara que a vegades això representi negar-li o retirar-li una mica, per exemple, una joguina que estigui trencant. Saber que els impulsos destructors existeixen és conèixer la realitat de les emocions bàsiques. Això no implica consentir-les i no actuar per establir uns límits clars. En primer lloc, cal explicar als infants que està prohibit espatllar qualsevol dels materials, perquè això fa que la classe els perdi i que ningú no hi pugui jugar més. Posteriorment, cal trobar una alternativa perquè actuïn, sense fer mal a ningú, quan tinguin aquests impulsos que necessitaran aprendre a autoregular.

Fer veure la necessitat que l'infant disposi d'un espai per organitzar el seu joc. Pel que fa a l'elecció de joguines i materials de joc, l'educador ha d'orientar amb criteris apartats de modes i estereotips, en funció de l'edat dels infants i de les possibilitats que les diferents joguines i materials tenen (afavorir la manipulació, l'educació dels sentits...). Igualment, és convenient parlar de la quantitat de joguines que ha de tenir un infant. Avui dia, el consumisme desenfrenat fa que els infants acumulin joguines que no fan servir i entre les quals es perden sense saber quina escollir. Pel que fa al joc entre família i infants, és ideal que les mares i els pares comparteixin moments lúdics amb els seus fills. S'ho passaran bé i, al mateix temps, enfortiran positivament els vincles que els uneixen i, per tant, les relacions familiars en sortiran reforçades. Les mares i els pares són molt importants per afavorir el joc dels infants, especialment quan els infants són petits, perquè com més petits són els nens, més important és el paper dels progenitors a l'hora d'iniciar els jocs i engrescar els infants a jugar. Per tant, la seva presència és molt necessària per al confort de l'infant.

Finalment, afegiríem que els infants necessiten tenir el seu **propí espai per jugar**. S'ha de tenir en compte que a l'infant li agrada i necessita jugar sol en alguns moments, i ho necessita més a mesura que creix. Per tant, és important habilitar a casa, en funció de les possibilitats, un espai perquè l'infant pugui jugar, on trobi les seves joguines i sàpiga que és el seu espai (la qual cosa no implica en cap moment que els infants estiguin desatesos)